

*Maria Pawińska**

DOPUSZCZALNOŚĆ GWAŁTU NA HUMANOIDALNYM ROBOCIE

Streszczenie. Opracowanie dotyczy problematyki dopuszczalności produkcji, dystrybucji i używania seksrobotów wyposażonych w sztuczną inteligencję, zdolnych do ekspresji osobowości. Największe kontrowersje dotyczą możliwości symulacji gwałtu na kobiecie-robotcie oraz podejmowania czynności seksualnych z lalkami wyglądającymi jak dzieci. Autorka przytacza tezy wskazujące zarówno na słusność ograniczenia, jak i pełnego dopuszczenia rzeczonych przedmiotów do sprzedaży i używania. Analiza dotyczy nie tylko argumentów etycznych, ale również psychologicznych, społecznych i prawnych.

Słowa kluczowe: prawo do prywatności, seksroboty, sztuczna inteligencja, status prawny.

1. TECHNOLOGIZACJA ŻYCIA CZŁOWIEKA

W świecie rosnącej dominacji technologii rozważania na temat granic intymności i wolności jednostki nabierają szczególnie dużego znaczenia. Zwiększająca się rola nowych technologii determinuje życie człowieka poprzez wpływanie na jego postrzeganie rzeczywistości, pragnienia i preferencje (Taylor 2012).

Status maszyny, androida, robota czy aplikacji jest coraz bardziej skomplikowany i trudny do jednoznacznego zdefiniowania. W 2017 roku android „płci żeńskiej” o imieniu Sophia otrzymał w Arabii Saudyjskiej status obywatela (Griffin 2017)¹. Niespełna tydzień później Japonia nadała status rezydenta chatbotowi o imieniu Mirai, który jest wyposażony w sztuczną inteligencję w postaci osobowości siedmioletniego chłopca (McCall 2017). Owszem, tego rodzaju poczynania są na razie postrzegane co najwyżej jako polityczny manifest gotowości na nadchodzące zmiany. Stanowią one jednak zapowiedź rewolucji, której początki właśnie obserwujemy.

Również Unia Europejska rozważa nadanie najnowocześniejszym robotom statusu elektronicznej „osoby”, która byłaby podmiotem określonych praw i obowiązków oraz ponosiłaby odpowiedzialność za swoje czyny i zaniechania

* Uniwersytet Śląski, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Teorii i Filozofii Prawa, maria.konto@gmail.com.

¹ Nadanie robotowi posiadającemu sztuczną inteligencję statusu obywatela spotkało się z krytycznymi komentarzami szczególnie w kontekście wąskich uprawnień przyznanych w Arabii Saudyjskiej kobietom, a także w odniesieniu do migrantów, którzy, mimo wielu lat przepracowanych na terenie tego państwa, nigdy nie doczekali się statusu obywatela.

(Bulman 2017). Prawo regulujące status maszyn przestaje być adekwatne w przypadkach, gdy robot jest w stanie podejmować autonomiczne decyzje będące reakcją na bieżące wydarzenia (Bowyer 2017). Nadanie inteligentnej maszynie statusu osoby należałoby rozważyć dopiero wówczas, gdyby jej możliwości percepcji i decydowania były wyposażone w komponent zrozumienia, czyli samodzielności w posługiwaniu się hermeneutyką. Jak wskazuje Horst Einenmüller, profesor w katedrze prawa handlowego na uniwersytecie oksfordzkim, niewielkie są szanse na to, że roboty kiedykolwiek będą zdolne do myślenia (Einenmüller 2017).

W trakcie konferencji World Economic Forum poruszono temat robotyzacji rynku pracy. Zapowiedziano, że do roku 2020 pięć milionów miejsc pracy zajmowanych przez ludzi ulegnie automatyzacji (Verhofstadt 2018).

2. ROBOT DO GROBOWEJ DESKI

Na temat zastępowania ludzkiej pracy robotami czytamy już od jakiegoś czasu i chyba nikogo takie informacje nie dziwią, ale wiadomości o tym, że już w 2050 roboty zastąpią współmałżonka, mogą budzić szok. Jak wskazuje specjalista od sztucznej inteligencji, David Levy, wystarczy, że roboty zaczną wyglądać, mówić i zachowywać się jak ludzie, żeby zaczęto je postrzegać jako potencjalnych partnerów (Ratner 2017). Przewaga robota-współmałżonka nad człowiekiem-współmałżonkiem polega na tym, że oprócz wspaniałych cech, takich jak: cierpliwość, uprzejmość, wdzięczność, szczerść, okazywanie miłości, zdolność do prowadzenia interesującej i zabawnej rozmowy, robot nie będzie zazdrosny, arogancki, niegrzeczny, egoistyczny czy nerwowy, o ile oczywiście jego partner tego by sobie życzył (Ratner 2017). Dr Levy podkreśla, że w epoce, w której miliony ludzi żyją samotnie i pragną znaleźć miłość, relacja z robotem może być odpowiedzią na ich poszukiwania (CBC Radio 2017). Według autora, jeśli emocje odczuwane przez użytkownika w kontakcie z robotem są takie same jak doświadczane w kontakcie z żywym człowiekiem, nie ma znaczenia brak realnej wzajemności uczuciowej ze strony robota. Liczy się tylko to, czy maszyna jest zdolna wygenerować te same empiryczne doznania miłości i przywiązania, co żywa istota (Sharkey 2017, 15).

Globalne oswojenie społeczne z najnowszymi technologiami sprzyja ich dalszemu postępowi. Wszechobecna technologizacja towarzyszy człowiekowi niemalże w każdej jego czynności, wkraczając głęboko w życie intymne. Nikogo już nie dziwi randkowanie online, przelotność i krótkotrwałość znajomości rozpoczętych dzięki aplikacjom typu Tinder. Technologia ułatwia kontakt międzyludzki i pośredniczy w dialogu, stając się jego immanentną częścią, ale również zaczyna ludzi zastępować.

3. GWALT NA ROBOCIE

Impulsem do powstania niniejszego opracowania był artykuł na temat popularyzacji na rynku sekslalek, umożliwiających symulację gwałtu (Timmins 2017). Opisywana tam lalka Roxxy TrueCompanion jest obdarzona sztuczną inteligencją, na którą składają się trzy typy „osobowości” do wyboru: Wild Wendy, S&M Susan oraz Frigit Farrah. Dwie pierwsze to prowokujące „dziewczyny gotowe” na przeżycia intymne, natomiast ostatnia to nieśmiała „dziewczyna”, która na głos odżegnuje się od podjęcia wszelkich czynności seksualnych, umożliwiając tym samym symulację stosunku wymuszonego.

W komentarzach na temat rzeczonoego produktu znaleźć można opinie, że nastąpiło niebezpieczne przekroczenie granicy (Bates 2017). Umożliwianie coraz bardziej realistycznego (Sharkey 2017, 6)² doświadczenia zmuszania kobiety do podjęcia niechcianych czynności seksualnych może być postrzegane jako nieetyczne i niebezpieczne dla społeczeństwa (Bates 2017).

4. TEORIE GWALTU

Od decyzji, którą teorię gwałtu przyjmiemy, zależeć będzie wybór w kwestii przyzwolenia lub jego braku dla dystrybucji opisanych lalek. Zgodnie z teorią biologiczno-ewolucyjną gwałtu

pod pewnymi warunkami wymuszenie prokreacji może być dla niektórych mężczyzn skuteczną adaptacyjnie strategią, prowadzącą do względnego sukcesu reprodukcyjnego osobników posiadających sprzyjający takim zachowaniom materiał genetyczny. Tym samym istniałyby mechanizmy, w wyniku których część mężczyzn może mieć silniejsze „naturalne” predyspozycje do agresji seksualnej (Pietrzykowski 2017, 140).

Teoria kulturowo-społeczna głosi natomiast, że agresywne zachowania mężczyzn zmierzające do seksualnej dominacji nad kobietami są wyuczone i wynikają

² Autorzy raportu dokonują przeglądu najnowszych (na 2017 r.) sekslalek oraz opisują ich rozmaite technologiczne możliwości: powierzchnia robota skonstruowana jest z silikonowej substancji imitującej ludzką skórę (lalka nie sprawia wrażenia zimnej), na powierzchni całego „ciała” robota umieszczone są sensory umożliwiające bieżące reagowanie na dotyk, roboty zdolne są do wykonywania określonych ruchów ciała, imitowania orgazmu poprzez ruch oczami, szyją, ekspresję twarzy oraz wydawanie dźwięków zintegrowanych z ruchem ust. Oprócz tego niektóre lalki posiadają rozwiniętą sztuczną inteligencję umożliwiającą prowadzenie konwersacji oraz imitowanie różnych typów osobowości. W zależności od producenta ustawienia robotów pozwalają na wybór stopnia nieśmiałości, humoru, radości, entuzjazmu wyrażanych przez lalkę. Co więcej, jedna z firm oferuje aplikację, która pozwala na płynną konwersację z człowiekiem w celu „nauczenia się” jego sposobu rozmawiania i myślenia. Aplikacja łączy się z robotem i służy personalizacji konwersacji w celu nadania obcowaniu z lalką cechy autentycznego kontaktu międzyludzkiego. Trwają prace nad umożliwieniem lalce rozpoznania twarzy konkretnej osoby i utrzymania kontaktu wzrokowego z człowiekiem.

z wychowania dzieci w sposób, który dziewczynki przyzwyczajają do roli ofiary, a chłopców do roli władcy. Gwałt pojmowany jest tutaj szerzej niż tylko jako akt seksualny; to akt podporządkowania sobie osoby połączony z jej uprzedmiotowieniem (Pietrzykowski 2017, 140).

Konsekwencje przyjęcia jednej z powyższych teorii są widoczne na przykładzie nie tylko dopuszczalności produkcji i sprzedaży sekslalek z opcją gwałtu, ale także prostytucji. Zakładając, że gwałt jest wynikiem niepohamowanego wrodzonego popędu występującego u niektórych mężczyzn, należałoby uznać, że kobiety uprawiające prostytucję oraz opisywane wyżej lalki stanowiłyby dla tych mężczyzn efektywne „narzędzie” do pozbycia się nadmiernego napięcia seksualnego. W konsekwencji zmniejszyłaby się liczba przestępstw seksualnych, w tym gwałtów, ponieważ podmioty zainteresowane seksualną agresją miałyby szansę znalezienia ujścia dla swoich pragnień bez wyrządzania komukolwiek krzywdy.

Przyjmując teorię kulturowo-społeczną gwałtu, należałoby bezpowrotnie zdelegalizować prostytucję oraz wyeliminować zjawisko utrzymywania relacji seksualnych z robotami. Przyzwolenie na płacenie kobietom za seks oraz na ekspresję agresji seksualnej wobec lalek przypominających żywe kobiety tylko utrwała w mężczyznach „kulturę gwałtu”, budzi i nasila w nich złe odruchy (Pietrzykowski 2017, 140). Rezultatem takiego aktu seksualnego nie jest zwykle pozbycie się nadmiernego seksualnego napięcia, lecz intensyfikacja pragnienia powtórzenia wymuszonego aktu płciowego w przeszłości.

W zależności zatem od wyboru klasyfikacji zjawiska należy dobrać odpowiednie środki reakcji prawnej (Pietrzykowski 2017, 140).

5. ROLA SPOŁECZNA A PLEĆ

W raporcie z roku 2017 „Nasza seksualna przyszłość z robotami” (Sharkey 2017, 6; tł. własne – M.P.), opracowanym przez Foundation for Responsible Robotics (Fundację Odpowiedzialnej Robotyzacji), dokonano analizy zagrożeń i korzyści dla społeczeństwa i jednostki, płynących z wprowadzenia na rynek seksrobotów. W raporcie powołano się na słowa Sinziany Gutiu, która wskazuje, że

sex lalki, już ze względu na sam ich wygląd i design, ucieleśniają postawę światopoglądową, w której kobiety podporządkowane są mężczyznom i służą im jako przedmioty [sic!] spełnienia męskich fantazji erotycznych. Ten sam rodzaj krzywdy wyrządzany jest przez pornografię i teraz replikuje się go w kontekście sex robotów. Tak samo jak pornografia, używanie sex lalek przydaje erotyzmu gwałtowi, przemocy, molestowaniu seksualnemu oraz dominacji i podporządkowaniu (Sharkey 2017, 20).

Jak przekonuje Gutiu, popularyzacja sekslalek realnie wpłynie na postawy społeczne w zakresie definiowania roli społecznej kobiety i mężczyzny. Autorka

wskazuje, że technologia jest ze swej natury upolityczniona (Gutiu 2012, 4). Ucieleśnia ona interesy i wartości, które wpływają na formę i jakość interakcji społecznych. Zamierzone przez twórców zastosowanie wytwarzanych technologii podlega w kontekście społecznym nowym przemianom w taki sposób, że coraz silniej uosabia formy władzy i autorytetu. Sposób, w jaki określone narzędzie jest zaprojektowane, komunikuje użytkownikom pewne wartości i wpływa na ich postępowanie (Gutiu 2012, 4). Jaki zatem komunikat odbiera mężczyzna na skutek obcowania seksualnego z sekslalką o cechach nierealistycznie pięknej, całkowicie mu podporządkowanej, wyuzdanej kobiety, która stanowi instrument jego podniecia? Bardzo możliwe, że korzystanie z seksrobotów może utrwalać postawę dominacji i przyzwolenia na przedmiotowe traktowanie kobiet.

Intymna relacja z robotem z kolei może sprzyjać odkrywaniu do tej pory niezbadanych potrzeb, fantazji i nieznanego oblicza ludzkiej seksualności (Sharkey 2017, 19). Co więcej, wskazuje się na inne pozytywne aspekty używania sekslalek: terapeutyczny i leczniczy w przypadku osób cierpiących na psychiczne blokady społeczne lub niezdolnych do funkcjonowania w tradycyjnych relacjach (Sharkey 2017, 19). Teza ta wymaga jednak większej liczby badań naukowych. Autorzy wspomnianego raportu przekonują, że sekslalki mogłyby być przydatne dla osób niepełnosprawnych, które nieraz mogą czuć się wyizolowane i pozbawione szans na ekspresję seksualną (Sharkey 2017, 26).

6. ZAKAZANY SEKS

Bardzo kontrowersyjną praktyką wydaje się produkcja i dystrybucja sekslalek wyglądających jak dzieci. Twórca takich lalek, Shin Taka, wskazuje, że korzystanie z jego produktu przez pedofili pozwala im na stałe pozbywanie się napięcia seksualnego w sposób najbardziej odpowiadający ich potrzebom i fantazjom seksualnym, ale bez krzywdzenia dzieci. Shin Taka argumentuje, że nie ma możliwości wpływania na czyjeś fetysze, ale zawsze jest możliwość zaspokajania potrzeb seksualnych alternatywnie (Sharkey 2017, 28). Profesor robotyki Instytutu Technologii w stanie Georgia, Ron Arkin, przekonuje, że ludzie powinni mieć zapewniony legalny dostęp do sekslalek, a co więcej – osoby cierpiące na różnego rodzaju parafilie powinny otrzymywać zalecenia lekarskie zezwalające na korzystanie z seksrobotów w celach terapeutycznych i leczniczych (Rutkin 2016).

Ze względu na brak wystarczającej liczby badań na temat terapeutycznego działania sekslalek na osoby z upodobaniami seksualnymi powszechnie uznanymi za krzywdzące wobec partnerów seksualnych akcentuje się, że ich używanie może raczej wzmacniać społecznie nieakceptowalne odruchy seksualne (Sharkey 2017, 28). Profesor filozofii i etyki technologii z politechniki kalifornijskiej, Patrick Lin, w odpowiedzi na postulat Rona Arkina argumentuje, że, idąc tropem myślenia Arkina, skuteczną metodą leczenia z rasizmu byłoby dostarczanie

rasistom lalek o brązowym kolorze skóry w celu umożliwienia im fizycznego wyładowania się na nich. Konkludując, Lin twierdzi, że wyrażanie rasistowskich uczuć nie jest metodą pozbywania się niebezpiecznej postawy, lecz raczej jej utrwalaniem (Sharkey 2017, 29).

7. KLASYFIKACJA PRAWNA

Niezależnie od powyższych rozważań, z karnoprawnego punktu widzenia, dopóki robot nie uzyska w Polsce statusu osoby, symulacja gwałtu na lalce nie będzie uznana za czyn zabroniony. Klasyfikacja prawna ulegnie zmianie w sytuacji, w której podmiot dopuści się gwałtu na sekslalce, sądząc, że odbywa stosunek płciowy z żywą kobietą (nie jest to scenariusz nadmiernie futurystyczny, zważywszy na fakt, że starania producentów sekslalek ukierunkowane są na wytworzenie robota o cechach możliwie najbardziej zbliżonych do człowieka). W takim przypadku, zgodnie z klasyfikacją prawnokarłą, doszłoby do usiłowania nieudolnego, zdefiniowanego w art. 13 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553) jako sytuacja, w której „sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub ze względu na użycie środka nienadającego się do popełnienia czynu zabronionego”.

Przestępstwo zgwałcenia uznawane jest w polskim porządku prawnym za czyn zabroniony o wysokim stopniu społecznej szkodliwości. Jest to przestępstwo skierowane przeciwko wolności seksualnej człowieka i jego prawa do swobodnego decydowania w sprawie podjęcia lub niepodjęcia czynności seksualnej. Ponadto omawiany czyn zabroniony jest wymierzony przeciwko obyczajności i moralności społecznej (Michalska-Warias 2012, 31). Wydaje się, że symulacja gwałtu na humanoidalnym robocie obdarzonym sztuczną inteligencją, przypominającym do złudzenia żywą kobietę, może być zachowaniem, które będzie oceniane przez ogół społeczeństwa jako niezgodne z moralnością społeczną, mimo że sam czyn nie jest wykonany „wbrew woli robota”.

Jak wskazano wcześniej, agresja wymierzona w przedmiot przeznaczony do spełniania roli kobiety w trakcie aktu seksualnego może mieć realny wpływ na postawy społeczne zarówno użytkowników, jak i pozostałych członków społeczeństwa. Ekonomiczne przyzwolenie na produkcję i sprzedaż seksrobotów do złudzenia przypominających żywe kobiety może stanowić wyraz autoryzacji prawodawcy wobec opisywanego zjawiska. Jeśliby uznać wychowawczą funkcję prawa – tego rodzaju afirmacja przychylności ustawodawcy wobec omawianego zagadnienia nie stanowi bodźca pchającego społeczeństwo do zmierzania w kierunku zrównania roli społecznej kobiet i mężczyzn.

8. PRAWA CZŁOWIEKA

W świetle powyższych rozważań interesującym aspektem omawianego zagadnienia jest kwestia narzędzi prawnych umożliwiających ograniczenie prawa jednostki do kupowania, używania, produkowania i dystrybuowania seksrobotów. Należy najpierw wskazać, że w przypadku podjęcia przez ustawodawcę inicjatywy zakazania wyżej wymienionych działań doszłoby do ograniczenia dwóch podstawowych praw człowieka: prawa do prywatności i prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Przyczyny ograniczenia praw i wolności człowieka są wymienione w art. 31 § 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483)³. Zarówno prawo do prywatności, jak i prawo do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej mogą być ograniczone, jeśli zaistnieją następujące przesłanki: zagrożone będzie bezpieczeństwo lub porządek publiczny, środowisko, moralność lub zdrowie publiczne albo wolności i prawa innych osób. W przypadku ograniczenia wolności gospodarczej występują jeszcze dodatkowe narzędzia ograniczeń, jednak omawianie ich wykracza poza ramy niniejszego opracowania.

Ograniczenia praw i wolności jednostki nie mogą być ustanawiane przez ustawodawcę w sposób dowolny. Jest tak ze względu na przypisanie im charakteru naturalnoprawnego (Garlicki 2012, 101).

Prawo do prywatności chronione jest zarówno w systemie polskim, jak europejskim i międzynarodowym. Składa się na nie: prawo do dysponowania sobą, prawo do niezakłóconego rozwijania własnej fizycznej i psychicznej tożsamości, prawo do życia w zgodzie ze sobą, kształtowania życia zgodnie z własną wolą, prawo do czci i dobrego imienia, autonomii stosunków rodzinnych, konstytucyjne ograniczenia dotyczące ujawniania, pozyskiwania i dostępności informacji o osobach prywatnych (Braciak 2002, 278). Podkreśla się, że istnieje taka sfera życia, która nie podlega ani kontroli państwowej, ani kontroli ze strony innych osób. Zgodnie ze słowami Marka Safjana:

Prywatność ma podlegać ochronie właśnie dlatego i tylko dlatego, że przyznaje się każdej osobie prawo do wyłącznej kontroli tej sfery życia, która nie dotyczy innych, a w której wolność od ciekawości innych jest swoistą *conditio sine qua non* swobodnego rozwoju jednostki (Safjan 2006, 211).

Zasada proporcjonalności głosi, że jakiegokolwiek ograniczenia praw i wolności jednostki muszą być uznane za konieczne i mogą następować tylko w zakresie niezbędnym, potrzebnym do wywołania pożądanego rezultatu. Oznacza to, że przy okazji ograniczania praw i wolności jednostki należy każdorazowo porównywać

³ „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób”.

rangę interesu publicznego, któremu ma służyć ograniczenie i rangę prawa lub wolności indywidualnej, której ograniczenie ma dotyczyć (Garlicki 2012, 102). Należy odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

1) Czy wprowadzona regulacja ustawodawcza jest w stanie doprowadzić do zamierzonych przez nią skutków?

2) Czy regulacja ta jest niezbędna dla ochrony interesu publicznego, z którym jest powiązana?

3) Czy efekty wprowadzonej regulacji pozostaną w proporcji do ciężarów nakładanych przez nią na obywatela? (Garlicki 2012, 102).

Starając się udzielić na nie odpowiedzi, warto wskazać na problematykę realnej możliwości kontrolowania czynności seksualnych, podejmowanych przez podmioty prawa w zaciszu swojej alkowy. Żaden robot nie zgłosi wykonania na nim, wbrew czy zgodnie z jego wolą, czynności seksualnej, a nie ma co liczyć na dobrowolne zgłoszenie się osoby, która dopuściła się wykonania takiego aktu płciowego. Czy zatem jest sens w nakładaniu ograniczenia na obywateli w sytuacji, w której trudno zaakceptować dopuszczalność dokonywania kontroli policji ukierunkowanych na poszukiwanie sekslalek w ich sypialniach lub, co gorsza, przyłapania ich na gorącym uczynku? Czy tego rodzaju działania nie byłyby uznane za nadmierną ingerencję w prywatność jednostki w stosunku do dobra publicznego, jakim jest moralność publiczna? Czy wprowadzenie zakazu dopuszczania się kontaktów seksualnych z sekslalkami doprowadziłoby do pożądaných rezultatów, takich jak ugruntowanie się zasady równości między kobietami a mężczyznami? Słuszność udzielenia odpowiedzi pozytywnej byłaby w tym miejscu raczej niemożliwa do utrzymania.

Czyż przykładem najbardziej intymnej sfery życia człowieka nie jest sfera jego seksualności? Zgodnie z przytoczonym art. 31 Konstytucji w razie narażenia na szwank interesu osoby trzeciej, jak dzieje się to w przypadku wykonania czynności seksualnych na osobie nieletniej, ustawodawca zastrzega sobie prawo do wkroczenia w życie intymne sprawcy poprzez zakazanie mu przestępczej ekspresji seksualnej pod groźbą sankcji. Czy jednak ograniczenie wolności jednostki w kontekście wykonania aktu płciowego z seksrobotem nie byłoby przekroczeniem miary interwencji państwa w życie intymne człowieka, niezgodnym z konstytucyjną zasadą proporcjonalności? Czy moralność publiczna jest wartością o większej wadze niż prawo do prywatności w przypadku technologicznej erotyki?

Ważenie między przedstawionymi wartościami polega na dokonywaniu wyborów, które mają charakter światopoglądowy, etyczny i praktyczny. Niech niniejsze opracowanie stanowi zatem zaproszenie do refleksji.

BIBLIOGRAFIA

- Bates, Laura. 2017. „The Trouble With Sex Robots”. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2017/07/17/opinion/sex-robots-consent.html> [dostęp 15.09.2018].
- Bowyer, Kyle. 2017. „Robot Rights and the Emergence of the «Electronic Person»”. *The European Financial Review*. <http://www.europeanfinancialreview.com/?p=15775> [dostęp 15.09.2018].
- Braciak, Joanna. 2002. *Prawo do prywatności*. W *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*. Red. Bogusław Banaszak, Artur Preisner. 277–360. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Bulman, May. 2017. „EU to Vote on Declaring Robots to Be „Electronic Persons””. *Independent UK*. <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/robots-eu-vote-electronic-persons-european-union-ai-artificial-intelligence-a7527106.html> [dostęp 15.09.2018].
- CBC Radio. 2017. „A.I. Expert David Levy Says a Human Will Marry a Robot by 2050”. *CBC Radio*. <http://www.cbc.ca/radio/day6/episode-319-becoming-kevin-o-leary-saving-shaker-music-google-renewables-marrying-robots-and-more-1.3921088/a-i-expert-david-levy-says-a-human-will-marry-a-robot-by-2050-1.3921101> [dostęp 15.09.2018].
- Einenmüller, Horst. 2017. „Robots’ Legal Personality”. University of Oxford, Faculty of Law. <https://www.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2017/03/robots%E2%80%99-legal-personality> [dostęp 15.09.2018].
- Garlicki, Lech. 2012. *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck
- Griffin, Andrew. 2017. „Saudi Arabia Grants Citizenship to a Robot for the First Time Ever”. *Independent UK*. <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/saudi-arabia-robot-sophia-citizenship-android-riyadh-citizen-passport-future-a8021601.html> [dostęp 15.09.2018].
- Gutiu, Sinziana. 2012. „Sex Robots and Robotization of Consent”. *We Robot Conference 2012*. http://robots.law.miami.edu/wp-content/uploads/2012/01/Gutiu-Robotization_of_Consent.pdf [dostęp 15.09.2018].
- McCall, Rosie. 2017. „Japan Has Just Granted Residency To An AI Bot In A World First”. *IFLScience*. <http://www.iflscience.com/technology/japan-has-just-granted-residency-to-an-ai-bot-in-a-world-first/> [dostęp 15.09.2018].
- Michalska-Warias, Aneta. 2012. „Ustawowe znamiona przestępstwa zgwałcenia”. W *Przestępstwo zgwałcenia*. Red. Marek Mozgawa. 31–60. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Pietrzykowski, Tomasz. 2017. *Naturalizm i granice nauk prawnych. Esej z metodologii prawoznawstwa*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Ratner, Paul. 2017. „Humans Could Be Marrying Robots By 2050, Claims Robot Expert”. *Big Think*. <http://bigthink.com/paul-ratner/human-robot-marriages-possible-before-2050-claims-robot-expert> [dostęp 15.09.2018].
- Rutkin, Aviva. 2016. „Could Sex Robots and Virtual Reality Treat Paedophilia?”. *New Scientist*. <https://www.newscientist.com/article/2099607-could-sex-robots-and-virtual-reality-treat-paedophilia/> [dostęp 15.09.2018].
- Safjan, Marek. 2006. „Prawo do ochrony życia prywatnego”. W *Szkola Praw Człowieka*. 211–220. Warszawa: Helsińska Fundacja Praw Człowieka.
- Sharkey, Noel, Aimee van Wynsberghe, Scott Robbins, Eleanor Hancock. 2017. „Our Sexual Future with Robots”. <https://responsible-robotics-myxf6pn3xr.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2017/11/FRR-Consultation-Report-Our-Sexual-Future-with-robots-.pdf> [dostęp 15.09.2018].
- Taylor, Jim. 2012. „How Technology is Changing the Way Children Think and Focus”. *Psychology Today*. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-power-prime/201212/how-technology-is-changing-the-way-children-think-and-focus> [dostęp 15.09.2018].

Timmins, Beth. 2017. „The New Robots with «Frigid» Settings Allow Men to Simulate Rape”. *Independent UK*. <https://www.independent.co.uk/life-style/sex-robots-frigid-settings-rape-simulation-men-sexual-assault-a7847296.html> [dostęp 15.09.2018].

Verhofstadt, Guy. 2018. „Europe’s Chance To Lead On Robotics And AI”. *Social Europe*. <https://www.socialeurope.eu/europes-chance-lead-robotics-ai> [dostęp 15.09.2018].

Akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553).

Maria Pawińska

ADMISSIBILITY OF RAPE ON A HUMANOID ROBOT

Abstract. The study deals with the issue of the admissibility of production, distribution and use of sex robots equipped with artificial intelligence, capable of expressing personality. The greatest controversy concerns the possibility of simulating a rape on a woman-robot and undertaking sexual activities with dolls that look like children. The author cited the thesis indicating legitimacy of both the limitation and full admission of said objects for sale and use. The analysis concerned not only ethical but also psychological, social and legal arguments.

Keywords: right to privacy, sex works, artificial intelligence, legal status.